गाय/म्हशीसाठी जंत (कृमी) नाशक औषधी पाजण्याचे (डिवर्मींग) लसीकरणाचे इ. वेळावत्रक

डॉ. बी. एस. खिल्लारे आणि डॉ. बि. डब्ल्यू. नरळदकर, पशुवैद्यक महाविद्यालय, परभणी

गोलकृमीसाठी	१) पहिली मात्रा - वयाच्या ७ ते १० व्या दिवशी. २) तद्नंतर प्रत्येक महिन्यास ६ महिन्यापर्यंत. ३) पावसाळयामध्ये ३५-४० दिवसांच्या अंतराने (२वर्षापर्यंत) ३ वेळेस. टीप: साधारणपणे गाय/म्हशीमध्ये तीन वर्षांनंतर गोलकृमीची लागण होत नाही म्हणून वयस्क जनावरात नियमितपणे जंतनाशक औषधीची आवश्यकता भासत नाही. तरी परंतु पावसाळा जास्त झाल्यास व कृमींची संख्या वाढल्यास पशुवैद्यक तज्ञांचा सल्ला घेउनच देणे.
लिव्हरफलुक (पर्णकृमीसाठी)	• रोगाची लागण झालेल्या क्षेत्रामध्ये विशेषत: नदी/नाल्याकाठी गोगलगायीचे प्रमाण पावसाळयामुळे वाढल्यानंतर पावसाळयामध्ये एक वेळ व नंतर तीन महिन्याच्या अंतराने दुसरी मात्रा.
पट्टकृमीसाठी	• पावसाळयामध्ये गवताची पूर्ण वाढ झाल्यानंतर व वासरे गवतावर चरावयास सुरूवात केल्यानंतरच प्रथम मात्रा व नंतर तीन महिन्यांच्या अंतराने एक वेळेस.
थायलेरीयासीस	• लसीकरण - रक्षा व्हॅकटी नावाची लस वयाच्या दोन महिन्यानंतर व नंतर प्रत्येक तीन वर्षाने
सरा (ट्रिपॅनोझोनियासीस)	औषधाद्वारे प्रतिबंध : औषधाद्वारे पावसाळयाच्या सुरूवातीस क्वनापायरॅकीन नावाच्या औषधीची मात्रा.
रक्त हगवण : कॉक्सीडीओससाठी	वासराने माती चाटावयास सुरूवात केल्यानंतर ॲम्प्रोलीयम औषधीची मात्रा दर पंधरा दिवसांनी तीन महिन्यापर्यंत.

शेळी/मेंढीसाठी जंत (कृमी) नाशक औषधी पाजण्याचे (डिवर्मींग) वेळापत्रक

डॉ. बि. डब्ल्यू. नरळदकर आणि डॉ. बी. एस. खिल्लारे, पशुवैद्यक महाविद्यालय, परभणी

गोलकृमीसाठी 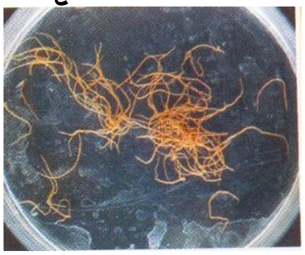	१) प्रथम मात्रा १-२ महिन्याच्या अंतराने ६ महिन्यापर्यंत २) २ महिल्सरव्सर अंतीरले १२ महिन्यापर्यंत (पावसाळा सुरूवात, पावसाळा मध्य, पावसाळा संपल्यानंतर) ३) नंतर प्रतिवर्षी पावसाळयामध्ये ३५ ते ४० दिवसांच्या अंतराने चार वेळेस ४) हिवाळयामध्ये हिवाळा संपताना. मेंढीस कृमीचे संग्रहालय असे म्हणतात म्हणून प्रोढ शेळी/ मेंढीमध्ये देखील कृमीनाशक औषधीची मात्रा देणे आवश्यक ठरते.
लिव्हरफ्लुक (पर्णकृमीसाठी)	रोगाची लागण झालेल्या क्षेत्रामध्ये पावसाळयाच्या सुरूवातीस व पावसाळा संपल्यानंतर एकूण दोन वेळेस. (पोटातील पर्णकृमी) (गोगलगायीचे नियंत्रण आवश्यक)
पट्टकृमीसाठी	वर्षातून दोन वेळेस जून व ऑक्टोबर.
रक्त हगवण : कॉक्सीडीओससाठी	शेळया/मेंढयांच्या कोकरांनी माती चाटावयास सुरूवात केल्याबरोबर औशधीची मात्रा द्यावी. (साधारणपणे वयाच्या १५ व्या दिवसानंतर)

- पशुवैद्यक तज्ञाच्या सल्ल्याने दर डिवर्मींगच्या वेळेस औषध बदलावे.
- औषधीची मात्रा कमी किंवा जास्त देउ नये.
- जंतनाशक मात्रा व वेळापत्रक तंतोतंत पाळावे.
- पावसाळयाचे कालचक्र दरवर्षी बदलत असल्यामुळे जंतनाशकाचा वापर पावसाच्या आगमनानंतर व जंताच्या प्रादुर्भावानुसार करावा.